

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ
УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

*Присвячується 50-річчю з дня заснування
кафедри духових та ударних інструментів
Інституту мистецтв РДГУ*

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Rivne State Humanitarian University
Department of wind and percussion instruments of RSHU**

**THE HISTORY OF FORMATION
AND DEVELOPMENT PROSPECTS OF WIND MUSIC
IN THE CONTEXT OF NATIONAL CULTURE
OF UKRAINE
AND ABROAD COUNTRIES**

The collection of scientific works

Vol. 13

**Rivne
2021**

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра духових та ударних інструментів РДГУ**

*Присвячується 50-річчю з дня заснування
кафедри духових та ударних інструментів
Інституту мистецтв РДГУ*

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

Збірник наукових праць

Випуск 13

**м. Рівне
2021**

УДК 780.8 : 780.64

I-90

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації *серія KB № 19865-9665 P***Збірник наукових праць видається з 2006 року.***Друкуються за ухвалою Вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 3 від 25 березня 2021 р.)***Редакційна колегія:****Цюлюпа С.Д.**, заслужений діяч мистецтв України, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, **голова редакційної колегії;****Палаженко О.П.**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, **відповідальний секретар;****Карняк А.Я.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Львів;**Качмарчик В.П.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Київ;**Рада Славінська**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Пловдив, Болгарія;**Стоян Караїванов**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Пловдив, Болгарія;**Пьотр Лято**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Краків, Польща;**Скороходов В.П.**, доктор культурології, професор, м. Мінськ, Республіка Білорусь;**Леонов В.А.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Ростов-на-Дону, РФ;**Круль П.Ф.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Івано-Франківськ;**Громченко В.В.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Дніпро;**Сверлюк Я.В.**, доктор педагогічних наук, професор, м. Рівне;**Вовк Р.А.**, кандидат мистецтвознавства, професор, м. Київ;**Яковчук Н.Д.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Київ;**Яковчук О.М.**, професор, заслужений діяч мистецтв України, м. Київ;**Кушнірук О.П.**, кандидат мистецтвознавства, старший науковий співробітник НАН України, м. Київ;**Гишка І.С.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Львів;**Прокопович Т.Ю.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Рівне;**Овчар О.П.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Харків;**Цюлюпа Н.Л.**, кандидат педагогічних наук, доцент, м. Рівне.**Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя.** Збірник наукових праць. Випуск 13 / Упорядник С.Д.Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2021. – 180 с.

ISSN 2522-1590 (Online)

ISSN 2522-1582 (Print)

DOI 10.35619 префікс

У збірнику містяться результати наукових досліджень у жанрі духової музики, поєднані різні підходи дослідників до розкриття питань з історії виконавства на духових інструментах, створення духових оркестрів та перспективи їх розвитку, а також з методики викладання гри на духових інструментах.

Наукові статті висвітлюють корисну інформацію для викладачів, студентів, магістрантів, аспірантів та докторантів мистецьких закладів вищої освіти і широкого кола шанувальників жанру духової музики.

The collection contains the results of research in the genre of wind music, combines different approaches of researchers to disclose the issues of history performance on wind instruments, creation of brass bands and prospects for their development, as well as teaching the methodic of performance on musical instruments. Submitted problematics and scientific articles contain useful information for teachers, students, undergraduates, graduate students and doctoral students of art universities, as well as for a wide range of fans of the brass music genre.

УДК 780.8 : 780.64

**Збірник індексується в міжнародних науково-метричних базах
Google Scholar та Academic Resource Index Research Bib.***За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідають автори статей.**Погляди авторів можуть не збігатися з позицією редакційної колегії.*

ISSN 2522-1590 (Online)

ISSN 2522-1582 (Print)

DOI 10.35619 префікс

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2021

© Кафедра духових та ударних інструментів РДГУ, 2021

© Видавництво "Волинські обереги", 2021

З М І С Т

Історія та теорія музичного мистецтва

Цюлюпа С.Д. Еволюція діяльності кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ на ниві культури і мистецтва України	7
Вовк Р.А. Месіанство професора Володимира Апатського... ..	15
Леонов В.А. Теория исполнительства на духовых инструментах и терминология	23
Прокопович Т.Ю. «Contra spem spero» Володимира Рунчака: жанрово-стилістичний аспект	26
Скороходов В.П. Знаменитый земляк Владимир Николаевич Апатский	30
Гишка І.С. Труба у визначних творах композиторів XIX – початку XX століть (теситурно-виконавська проблематика)	37
Дондаков Ю.М. В.М. Апатський – вчитель мого життя!	45
Piotr Lato. Trio na klarnet, skrzypce i fortepian op. 53 Karola Rathausa. Refleksje od strony interpretacyjno-wykonawczej w obliczu niedawnego prawykonania utworu	48
Старко В.Г. В.М. Апатський – очільник української фаготової школи.....	53
Мельник О.Ю., Гундер П.М. Кларнетисти Івано-Франківської області: історико-ретроспективна розвідка	58
Трачук Л.Д. Перлина культури Подільського краю	65
Алтухов В.М. Три мистецькі вершини таланту Володимира Апатського	70
Віятник М.Ф., Жеграй Б.Б., Кушнірик М.М. Міжнародний конкурс молодих трубачів та валторністів імені Мирона Старовецького 1999-2018 роки: історичні аспекти становлення і діяльності.....	72
Скаб'як Я.М., Цюлюпа Н.Л. Відділ духових та ударних інструментів Калуського фахового коледжу культури і мистецтв в освітньому просторі Прикарпаття	78
Палаженко О.П., Вознюк І.М. Постать Самусенка Євгенія Федоровича у формуванні саксофонової школи міста Рівного.....	81
Кавунник О.А. Ретроспекція творчості Тимофія Докшицера й Валерія Посвалюка в контексті музикознавчої регіоніки.....	84
Гайдабура О.Д., Гайдабура В.О. Реформація та удосконалення естрадно-інструментального жанру в мистецькому житті України	88
Левчук О.А. Трубачі Хмельниччини в історії духового інструментально-оркестрового виконавства Поділля.....	94
Макаров Є.П. Естрадно-симфонічний оркестр Рівненського обласного академічного українського музично-драматичного театру в історії музичного мистецтва Волинського Полісся	97

Педагогіка та методика духового виконавства

Карп'як А.Я. Парадокси професії: у пошуках стилю (наукова праця під керівництвом народного артиста України, доктора мистецтвознавства, професора Апатського В.М.).....	100
Яковчук О.М. Ансамбль дерев'яних духових інструментів: композиційний ресурс використання фольклору.....	108
Концевич О.Ю. Виконавський універсалізм мистецтва трубача як сучасна стратегія.....	112
Максименко Д.П. «Скарамуш» для саксофона з оркестром Д. Мійо: Інноваційні риси програмної романтичної сюїти.....	117
Фіськов Г.М. Формування метро-ритмічного чуття у студентів в процесі оркестрового музикування.....	122
Яковчук Н.Д. Жанр сюїти в творчості Олександра Яковчука.....	125
Кашперський В. П. Сучасні проблеми поняття культури звуку виконавців на духових інструментах.....	129
Голобородов Д.Ю. Специфіка підбору музичних інструментів та навчального репертуару для майбутніх мультиінструменталістів.....	131
Жульєва Л.В. В. Успенський. Концертино для тромбона з оркестром.....	135
Жульєв А.П. Система розігрування тромбоніста.....	142
Нижник Ю.В. Порівняльний аналіз постановок мундштука на губах музиканта-тромбоніста.....	147
Димченко С.С. Історія та розвиток методик гри на ударних інструментах.....	150
Крет М.В., Левчук Н.О. Музика як психотерапевтичний засіб впливу на емоційний стан людини.....	154
Терлецький М.М. Оркестрово-ансамблева підготовка духового оркестру як шлях до професійного зростання.....	158
Відомості про авторів.....	164
Презентація сучасних наукових, навчально-методичних та нотних видань духовиками України та зарубіжжя (2010-2021 роки).....	167

Литература

1. Апатский В.Н. Факторы тембра и динамики фагота.- Автореф. дисс. канд. искусствоведения.- Киев, 1971. 23 с.
2. Диков Б.А. Методика обучения игре на духовых инструментах.-М.,1962. 116 с.
3. Иванов В.Д. Словарь музыканта-духовика.- М.: Музыка, 2007. 166 с.
4. Платонов Н.И. Вопросы методики обучения игре на духовых инструментах.// Методика обучения игре на духовых инструментах.- М.: Музыка, 1964.- Вып.1. С. 8-61.
5. Пушечников И.Ф. Значение артикуляции на гобое.// Методика обучения игре на духовых инструментах.- М.: Музыка, 1971.- Вып.3. С. 62-91.
6. Розанов С.В. Основы методики преподавания игры на духовых инструментах.- М.,1938. 52 с.
7. Терехин Р.П. и Рудаков Е.А. Вибрато на фаготе.// Методика обучения игре на духовых инструментах.- М.: Музыка, 1964. Вып. 1. С. 144-203.
8. Терехин Р.П., Апатский В.Н. Методика обучения игре на фаготе. М.: Музыка, 1988. 208 с.

References

1. Apatskiy V.N. Faktorih tembra i dinamiki fagota.- Avtoref. diss. kand. iskusstvovedeniya.- Kiev, 1971. 23 s.
2. Dikov B.A. Metodika obucheniya igre na dukhovihkh instrumentakh.-M.,1962. 116 s.
3. Ivanov V.D. Slovarj muzihkanta-dukhovika.- M.: Muzihka, 2007. 166 s.
4. Platonov N.I. Voprosih metodiki obucheniya igre na dukhovihkh instrumentakh.// Metodika obucheniya igre na dukhovihkh instrumentakh.- M.: Muzihka, 1964.- Vihp.1. S. 8-61.
5. Pushechnikov I.F. Znachenie artikulyacii na goboe.// Metodika obucheniya igre na dukhovihkh instrumentakh.- M.: Muzihka, 1971.- Vihp.3. S. 62-91.
6. Rozanov S.V. Osnovih metodiki prepodavaniya igrih na dukhovihkh instrumentakh.- M.,1938. 52 s.
7. Teryokhin R.P. i Rudakov E.A. Vibrato na fagote.// Metodika obucheniya igre na dukhovihkh instrumentakh.- M.: Muzihka, 1964.Vihp. 1. S. 144-203.
8. Teryokhin R.P., Apatskiy V.N. Metodika obucheniya igre na fagote. M.: Muzihka, 1988. 208 s.

УДК 788.43:785.75

ORCID. <https://orcid.org/0000-0002-9375-9635>

*Прокопович Т.Ю.,
м. Рівне*

**"CONTRA SPERM SPERO" ВОЛОДИМИРА РУНЧАКА:
ЖАНРОВО-СТИЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ**

Анотація. Здійснено аналіз стилістичних і композиційно-драматургічних особливостей квартету для саксофонів "Contra spem spero" Володимира Рунчака. Принцип палімпсесту вдало підкреслює музичну присвяту Лесі Українці. Меморіальний задум втілюється через множинне переплетення жанрових елементів різних епох і традицій.

Ключові слова: саксофон, меморіальний опус, темброва персоніфікація, неофольклоризм, необароко.

Annotation. The article is dedicated to analysis of stylistic and compositional characteristics of the "Contra spem spero" saxophone quartet, composed by Volodimir Runchak. Dedication to Lesya Ukrainka is emphasized by using the palimpsest method. The mix of genres, music elements and traditions from different epochs reflects the memorial spirit of this opus.

Key words: saxophone, memorial opus, timbre personification, neo-folklorism, neo-baroque.

Постановка проблеми. Програмний заголовок саксофонного квартету Володимира Рунчака кореспондує із крилатим поетичним висловом Лесі Українки – "Contra spem spero", певною мірою спрямовуючи процес слухацького осягнення музичного твору. При тім, композитор уточнює, що опус написано в традиції *in memoria* (з лат. – в пам'ять про когось). Відтак камерно-інструментальний ансамбль привертає увагу подвійною референцією – до поетичного тексту (вірша) і до його автора (Лесі Українки).

У кожному разі, композиція зацікавила науковців передусім оригінальним вибором комплексу виражальних засобів і драматургічних прийомів. Приміром, М. Мимрик розглянув у квартеті "Contra spem spero" В. Рунчака специфічні прийоми гри на саксофоні, такі як: "tremolando, хроматичні cluster, сонори, різноманітні glissando та шумові ефекти", які, на думку дослідника, "є максимально

ефективними і переконливими" [4, с.320]. На думку Л. Максименко, емоційно-образний стрій вірша Лесі Українки породжує експресивність вислову п'єси [3, с.117].

Разом з тим, М. Мимрик наголошує, що камерно-інструментальний ансамбль вирізняється "глибоким інтертекстуальним підходом, за допомогою якого можна відкрити утаємнічені смисли" [4, с.321]. Однак дослідники залишили поза сферою свого розгляду меморіальну образність саксофонного квартету, що обумовлює вибір предмету наукової рефлексії. Дана тема видається особливо актуальною і перспективною в культурних реаліях цього річного відзначення 150-річчя від дня народження Лесі Українки

Мета статті – на прикладі квартету для саксофонів Володимира Рунчака "Contra spem spero" пам'яті Лесі Українки з'ясувати взаємодію знаків різних епох, які своєрідно проявляються у музичному тексті in memoriam.

Викладення основного матеріалу. Слушно зауважує І. Мринська, що звернення до теми пам'яті є досить поширеним явищем у музичному мистецтві ХХ століття, що підтверджено чисельними зразками творів-меморіалів [5]. Р. Сулім відмічає жанрову різноманітність епітафіальних опусів українських композиторів, серед яких є "симфонічні, вокально-хорові та камерно-інструментальні твори" [6]. В цьому аспекті "Contra spem spero" В. Рунчака для квартету саксофонів розширює жанровий діапазон вітчизняної музики in memoriam.

Взагалі, В. Рунчак неодноразово звертається до меморіальної образності. Помітно, що це одна із наскрізних тем його творчості: "In memoriam" для симфонічного оркестру (1983), Сюїта "Портрети композиторів" для баяна ("Бахіана, медитації на тему ВАСН", "В наслідування Шостаковичу", "Біла портрета Н. Паганіні", Присвячується І. Стравінському" 1979-88), камерна симфонія "Пам'яті Лятошинського" (1986), "Осанна – музикантам, яких немає з нами ... вже і ще" (1997), "Трішки музики на честь Адольфа Сакса" для саксофона соло (2014), "Is the flute magic?" Музичне приношення В. А. Моцарту для флейти (1991, 2017).

Навіть, не вдаючись у докладний аналіз опусів in memoriam В. Рунчака, можна відмітити, що названі в заголовках адресати присвят – це знакові фігури світового та національного музичного мистецтва. Цікаво, що для актуалізації їх у культурному сьогоденні композитор часто використовує інтригуючі або епатажні заголовки творів, які збуджують уяву сучасних реципієнтів – як інтелектуала, так і споживача легкого мистецтва. В цьому аспекті слушно зауважує О. Афоніна, що у музичних творах В. Рунчака проявляються характерні ознаки "подвійного кодування", який є "основним постмодерністським прийомом творення тексту" [1, с.88].

Напевно, не менш важливою прикметою творів in memoriam є використання прийому палімпсесту (грец. palm – знову, psaiо – стираю). Нагадаємо, що зазвичай під палімпсестом розуміють старовинний рукопис, на який поверх стертого тексту написаний новий. У постмодерністській площині "палімпсест" розглядають як організацію тексту на художньому нашаруванні множинних явищ, змішуванні та злитті різнорідних стильових і жанрових елементів.

У меморіальному опусі такий підхід композитора до моделювання звукового матеріалу є цілком резонним, оскільки смисловий акцент зроблено на нетлінності пам'яті. "Меморіал передбачає зв'язок різних стилів, епох або індивідуальностей", – стверджує М. Лобанова [2, с.159]. По суті, звернення до теми пам'яті дозволяє митцю "скріпити" часові координати минулого і теперішнього, долучитися до культурного досвіду в пошуках джерел власного творчого самовираження. Принаймні, меморіальний задум "Contra spem spero" В. Рунчака чітко окреслює історичну вертикаль духовної спадкоємності.

Показово, що між музичним твором і поезією – часова відстань у століття. Схоже, для композитора це не випадковість. Нагадаємо, що 19-річна Леся Українка написала вірш з промовистим латинським заголовком "Contra spem spero" ("Без надії сподіваюсь") у 1890 році, маніфестуючи утвердження життєвого оптимізму в ситуації усвідомлення трагізму буття. Важливо, що художню рефлексію на болісні випробування долі поетеса парадоксальним чином трансформувала у глибоке осмислення сенсу життя і творчості.

Зі столітньої відстані Володимир Рунчак дав саксофонному квартету латинське гасло, яке, певна річ, несе емоційно-змістовне навантаження. Проте камерно-інструментальний ансамбль звільнений від сюжетно-образної конкретики. Натомість меморіальний контекст стає важливим композиційно-драматургічним чинником розгортання музичного матеріалу. Ймовірно, звідси – специфічне жанрове рішення, яке підсилює епітафіальний характер "Contra spem spero" В. Рунчака. Власне, як зазначає І. Мринська, камерний виконавський склад є достатньо розповсюдженим у музиці in memoriam [5].

Структура квартету розгортається за принципом крещенованої драматургії з раптовим кінцевим спадом, що рельєфно проявляється у темпових градаціях: від багаторазового чергування

Largo – Andante через Allegro – Vivo – Presto до Andante. Властиво, тематичний матеріал підлягає наростанню протиріч у I-II частинах циклу, а на вищій точці музичного розвитку несподівано "згасає", повторюючи у фіналі низку монологічних реплік із першої частини. Тричастинний цикл закінчується питальною інтонацією (висхідна секунда "e-fis"), утворюючи ефект незавершеності та відкритості для можливих інтерпретацій змісту.

Окремо слід виділити використання композитором темброво-виразових і теситурних можливостей саксофону. Темброво-регістрова диференціація (саксофон-сопрано, саксофон-альт, саксофон-тенор, саксофон-баритон) створює особливу фонічну насиченість. Важливо, що відповідно до барокового концертування кожному інструменту в квартеті відведено роль солюючого. В ансамблевій взаємодії змагальних solo і супроводу або попарного контрасту (наприклад, S-B A-T) композитор організовує смислову багатоплановість музичної тканини.

Цікаво, що В. Рунчак оригінально підпорядкував художньо-образній концепції твору універсальні темброві властивості саксофона, які гнучко увиразнюють семантичне навантаження твору. Зокрема, у відтворенні трагедійно-елегічної сфери своєрідно вжито субтонове звучання саксофонів, яке викликає можливу алузію на античні траурні церемонії, що супроводжувалися грою на авлосі. Щоправда, в музичному тексті квартету по принципу палімпсесту наявна ще одна жанрова рамка – ламентозне мотетне письмо, яке з часів Й. Окегема ("Mort, tu as navré") закріпилося в композиторській практиці як форма музичних епітафій на честь людей мистецтва. Як бачимо, присвята Лесі Українки в певній мірі визначається влучним суміщенням жанрової семантики in memoriam різних епох.

І частина квартету

Схоже на те, що В. Рунчак у саксофонному квартеті "Contra spem spero" використав прийом тембрової персоніфікації, дозволяючи наблизитись до розкриття смислових кодів твору. Своєрідний звуковий обрис адресата присвяти створює імітація сопілкового награвання. Відомо, яке велике символічне значення Леся Українка надала одному із найдавніших українських народних духових музичних інструментів. У драмі-феєрії "Лісова пісня" вона маркує полісемантичне поле: голос душі ("Душа твоя про те співає / Виразно-широ голосом сопілки" [7, с.76]), чудодійну силу мистецтва ("голос сопілки, ніжний, кучерявий, і як він розвивається, так розвивається все" [7, с.23]), образ нетлінності та вічності ("Я обізвуся до них / Шелестом тихим вербової гілки, / Голосом ніжним тонкої сопілки..." [7, с.134]). Крім того, Леся Українка склала нотний додаток до п'єси – 16 українських народних мелодій для сопілки, детально розписавши в коментарі момент драматичної дії та характер їх виконання. Отож, видається цілком прогнозованим використання композитором темброво-акустичних можливостей саксофона (сопрано) для звуконаслідування сопілки, котре явно апелює до літературної творчості Лесі Українки.

Варто також відмітити, що Рунчак творчо переосмислив саму музичну компоненту "Лісової пісні". З "інтонаційних зерен" фольклорних джерел "проростає" збагачене сучасними засобами композиторське висловлювання:

Мелодія №13 з нотного Додатку до "Лісової пісні"

I частина квартету, саксофон-сопрано
Andante con dolce, rubato [♩=60]

[♩=50] 6 sotto voce solo

pp

10 3 3 3 3 poch

Відзначимо також, що у квартеті саксофонів помітні прояви неофольклоризму на рівні музичного тематизму і композиційної будови. Зокрема, імпровізаційність сольних фрагментів, наближена до структури народно-інструментального виконавства, по-особливого передає монологічну експресію. Натомість, характерна народно-танцювальна формула в генеральній кульмінації твору викликає відчуття невпинного руху, невідворотного плину часу.

II частина

T. Sx. ord. solo *f, faceto* tr

B. Sx. ord. *f, faceto*

Істотну роль у меморіальній лінії квартету відведено бароковим риторичним фігурам: *passus duriusculus*, *circulatio*. Прикметно, що в звуковій палітрі виділяється тон "fis", традиційно пов'язаний із скорботною музичною символікою. В цілому дисонуюча вертикаль, насичена контрапунктичними візерунками хроматичних і тритонових ходів, посилює трагедійність образу:

II частина

175

S. Sx. *improvisato accel.* *f* *molto* *ff* *senza gliss.*

A. Sx. *moltaresc.* *f*

T. Sx. *rapido* *molto* *ff*

B. Sx. *rapido* *molto* *ff* *f* *meno f*

Висновки. Отож, в квартеті для саксофонів "Contra spem spero" В. Рунчака доволі органічно сумістились ознаки барокової стилістики і фольклорних джерел, які формують художню цілісність меморіального опусу. Сміслові обертони додає темброва персоналіфікація камерно-інструментального ансамблю, яка апелює до літературних образів Лесі Українки.

Література

1. Афоніна О. С. Культурний код і "подвійне кодування" в мистецтві: дис. ... док. мистецтвознавства: 26.00.01. – НАКККіМ. – К., 2018. – 445 с.
2. Лобанова М. Музыкальный стиль и жанр: история и современность. – М.: Сов. композитор, 1990. – 312 с.
3. Максименко Л. В. Регіональні вимір академічного саксофонного мистецтва України : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03. – Львів, 2020. – 292 с.
4. Мимрик М. Р. Характеристика виконавсько-виражального потенціалу саксофона у камерно-інструментальних творів В. Рунчака // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. – 2014. – Вип.32. – С. 315-323.
5. Мринська І.О. Сильова динаміка жанру музики in memoriam у творчості українських композиторів першої половини ХХ століття // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/mrinska>
6. Сулім Р. А. Традиції жанру in memoriam у скрипковому концерті Жанни Колодуб // Українське музикознавство. – 2015. – Вип.41. – Київ : НМАУ ім. П. Чайковського. – С. 289-310.
7. Українка Леся. Лісова пісня : драма феєрія в 3-х діях. – Луцьк : СЛУ ім. Лесі Українки, 2016. – 284 с.

УДК 780.644.2 (092)(477)

ORCID. <https://orcid.org/0000-0002-1616-5737>

Скороходов В.П.,
г. Минск

ЗНАМЕНИТЫЙ ЗЕМЛЯК ВЛАДИМИР НИКОЛАЕВИЧ АПАТСКИЙ

Анотація. Стаття присвячена творчому шляху уродженця Білорусії, великого музиканта, талановитого педагога, унікального ученого Володимира Миколайовича Апатського і його вплив на розвиток духового музичного мистецтва в Білорусії.

Ключові слова: Апатський, музикант, педагог, учений.

Summary. The article is devoted to a creative way of the native Belarusian, a great musician, a talented teacher, a unique scientist Vladimir Apatsky and his influence on the development of wind musical art in Belarus.

Key words: Apatsky, musician, teacher, scientist.

Земля белорусская родила, приютила и дала начало жизни, народному артисту Украины, доктору искусствоведения, члену-корреспонденту Академии наук Украины, профессору Владимиру Николаевичу Апатскому, который оказал заметное влияние на развитие духового музыкального искусства своей родины. Для понимания значения его творчества необходимо обратиться к некоторым штрихам его биографии.

Когда ему было 4 года, умер отец. Тяжелые годы оккупации. Не менее сложен – послевоенный период. Воспитывала его одна мать и неизвестно как сложилась судьба юноши, если бы с самого детства не проявилась у него любовь к музыке. Он начал пробовать играть на разных музыкальных инструментах – гитаре, мандолине, фортепиано, потянула молодого парня и к любительскому духовому оркестру, в котором он играл на трубе. Одновременно с мечтами о музыке Владимир увлекался точными науками, и когда ему исполнилось 16 лет он поступает в Белорусский государственный политехнический техникум и одновременно в Минское государственное музыкальное училище по классу фагота.

В 1948 году после окончания двух средних специальных учебных заведений Владимир Апатский продолжил учебу в Белорусской государственной консерватории и Белорусском государственном политехническом институте одновременно. Однако занятия в техническом вузе скоро закончились, спустя год Апатский покидает учебу в институте и полностью посвящает себя занятиям музыкой в консерватории. Он окончательно решил стать фаготистом и под руководством известного белорусского музыканта, выпускника Московской консерватории, доцента Кудряшова Артема Семеновича начал движение к покорению вершин мастерства игры на фаготе.

В студенческой среде Апатский выделялся не только тем, что играл на духовом инструменте, присутствие которого в музыкальных учебных заведениях всех уровней было довольно редким явлением, он выделялся особым отношением к учебе, выделялся своей одаренностью и трудолюбием. В истории белорусской консерватории Владимир Апатский был единственный студент-духовик, который за особые успехи в учебе получал Сталинскую стипендию того времени.